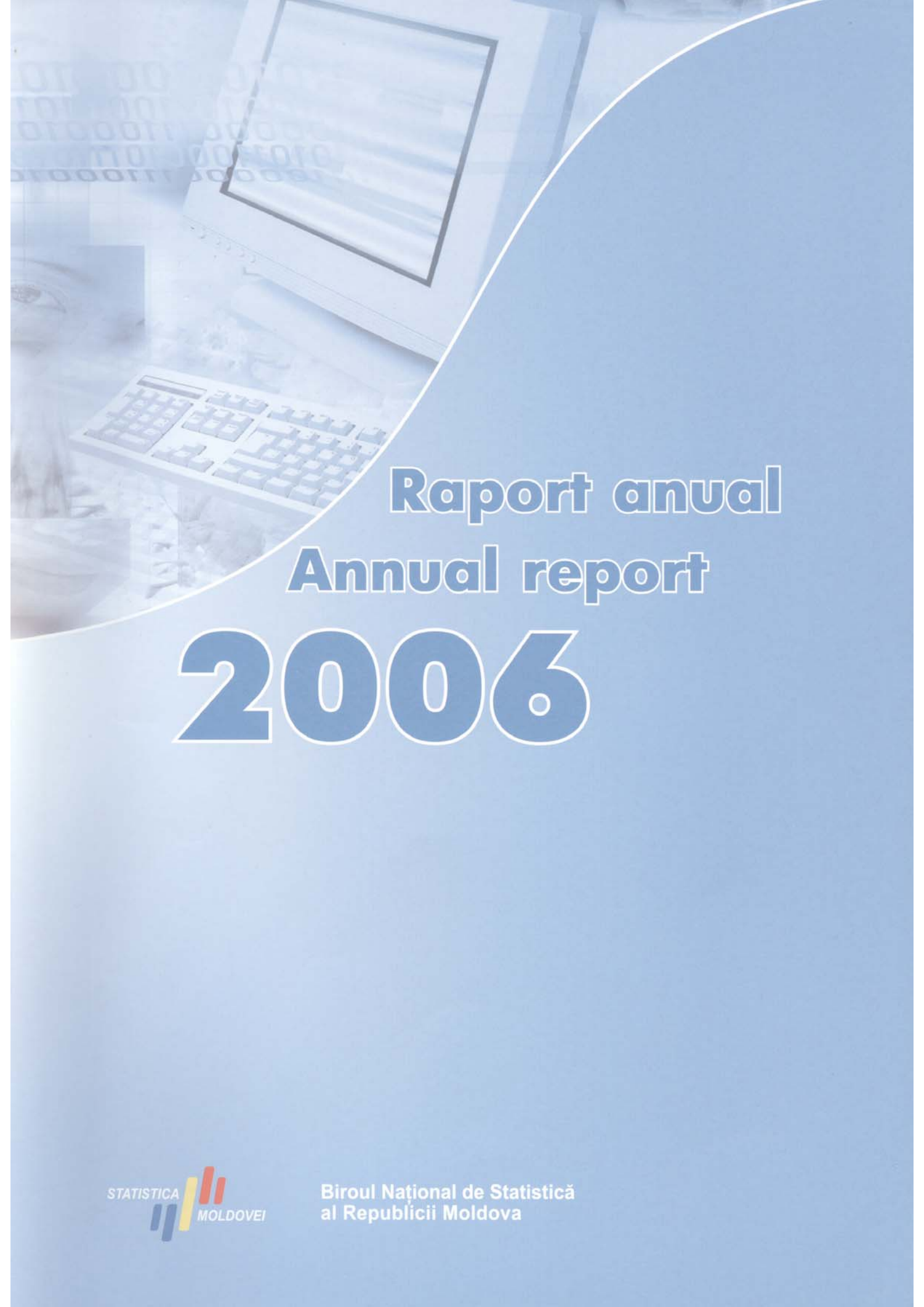

Raport anual **Annual report** **2006**

RAPORT ANUAL

ANNUAL REPORT

Cuprins:

<i>Introducere</i>	3
<i>Obiectivele și prioritățile Biroului Național de Statistică în anul 2006</i>	4
<i>Standardul Special de Diseminare a Datelor</i>	5
<i>Recensământul populației</i>	6
<i>Principalele acțiuni întreprinse de Biroul Național de Statistică în anul 2006</i>	6
<i>Activitatea statistică</i>	7
<i>Infrastructura statistică</i>	15
<i>Infrastructura tehnică</i>	15
<i>Diseminarea datelor și informațiilor statistice</i>	16
<i>Colaborarea internațională</i>	20
<i>Statistica teritorială</i>	21
<i>Resurse umane</i>	22
<i>Resurse financiare</i>	24
<i>Priorități pentru anul 2007</i>	26
<i>Structura organizatorică a Biroului Național de Statistică</i>	27

Contents:

<i>Foreword</i>	28
<i>Goals and priorities of the National Bureau of Statistics in 2006</i>	29
<i>Special Data Dissemination Standard (SDDS)</i>	30
<i>Population census</i>	31
<i>Main activities undertaken by the National Bureau of Statistics in 2006</i>	31
<i>Statistical activity</i>	32
<i>Statistical infrastructure</i>	40
<i>Technical infrastructure</i>	40
<i>Dissemination of statistical data and information</i>	41
<i>International collaboration</i>	45
<i>Regional statistics</i>	46
<i>Human resources</i>	47
<i>Financial resources</i>	49
<i>Priorities for 2007</i>	51
<i>Organizational structure of the National Bureau of Statistics</i>	52

❖ INTRODUCERE

Statistica oficială constituie o componentă esențială în procesul cunoașterii. Reprezintă în același timp, unul dintre pilonii principali ai unei bune guvernări, relevându-se ca o condiție indispensabilă în fundamentarea deciziilor la nivel micro și macroeconomic. Statisticile oficiale, obiective, de calitate și prompte, conforme cu metodologiile internaționale, dau dimensiunea cantitativă a eficacității și utilității deciziilor guvernamentale și publice asupra economiei naționale.

Pentru a răspunde criteriului de utilitate publică, statistica trebuie să fie pertinentă, fiabilă și de calitate, să permită o utilizare ușoară și corectă. Cheia realizării acestui obiectiv o reprezintă cunoașterea cerințelor utilizatorilor.

Statistica oficială din Republica Moldova (BNS) se bazează pe respectarea principiilor fundamentale de funcționare ale statisticii oficiale, adoptate la cea de-a 47-a sesiune a Comisiei Economice a Organizației Națiunilor Unite (ONU) pentru Europa, din 15 aprilie 1992, și aprobate doi ani mai târziu de către Comisia de Statistică a ONU.

Aceste principii sunt:

- *imparțialitate, relevanță și acces la informația statistică în condiții de egalitate;*
- *profesionalism;*
- *responsabilitate și transparență;*
- *prevenirea utilizării greșite a datelor statistice;*
- *eficiența sub raportul costurilor;*
- *confidențialitatea;*
- *coordonare națională (în vederea asigurării coerenței și eficienței sistemului statistic);*
- *coordonare internațională și cooperare internațională.*

Biroul Național de Statistică este organul de specialitate al administrației publice centrale, care în calitate sa de organ central de statistică conduce și coordonează activitatea în domeniul statisticii din țară, cu personalitate juridică, aflat în subordinea Guvernului, finanțat de la bugetul de stat, a cărui organizare și funcționare este reglementată prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1049 din 06.10.2005.

Principalele funcții ale Biroului Național de Statistică:

- ❖ Coordonarea sistemului național al statisticii oficiale din țară;
- ❖ Elaborarea sistemului de indicatori statistici, metodologiilor de calcul, metodelor, tehnicilor și standardelor specifice de obținere a indicatorilor;
- ❖ Armonizarea statisticii naționale cu standardele internaționale, în special, ale Uniunii Europene ținând cont de specificul condițiilor social-economice ale Republicii Moldova;
- ❖ Organizarea și conducerea cercetărilor statistice referitoare la fenomenele și procesele economico-sociale, realizate în conformitate cu Programele anuale aprobate prin hotărîri ale Guvernului;
- ❖ Satisfacerea necesităților de date și informații statistice ale tuturor categoriilor de utilizatori, precum și furnizarea metodologiilor, metodelor și tehnicilor folosite la determinarea indicatorilor statistici.

În organizarea și coordonarea statisticii oficiale din Republica Moldova, BNS se conduce de următoarele *principii*:

- imparțialitate
- confidențialitate
- transparență
- relevanță
- deontologie statistică
- raport cost-eficiență

❖ **OBIECTIVELE ȘI PRIORITĂȚILE BIROULUI NAȚIONAL DE STATISTICĂ ÎN ANUL 2006**

Obiectivul de bază al dezvoltării statistice îl constituie continuarea reformării complexe a sistemului statisticii oficiale al Republicii Moldova, în scopul asigurării administrației publice, agenților economici, publicului larg cu informație statistică calitativă și comparabilă la nivel internațional referitor la situația și dezvoltarea social-economică a țării.

Direcțiile prioritare de activitate ale BNS pentru anul 2006 au fost următoarele:

- **Publicarea datelor Recensământului populației**, vizînd caracteristicile demografice, naționale, lingvistice, culturale, socio-economice și migrația populației;
- **Perfecționarea sistemului de indicatori, metodologiilor de calcul a acestora, modului de colectare a informației statistice în conformitate cu standardele internaționale, îndeosebi ale Uniunii Europene;**
- **Continuarea lucrărilor în vederea creării noului sistem al statisticii întreprinderilor**, perfecționarea în acest scop al Registrului Național al Unităților Statistice, care constituie nucleul statisticii întreprinderilor. Efectuarea lucrărilor importante în vederea perfecționării sistemului de colectare a datelor și instrumentarului statistic în industrie, construcții, comerț etc.;
- **Dezvoltarea cercetărilor statistice în agricultură și mediul rural** conform prevederilor Programului Național „Satul Moldovenesc”;
- **Continuarea lucrărilor ce țin de pregătirea către desfășurarea primului Recensământ general agricol;**
- **Continuarea dezvoltării infrastructurii informaționale;**
- **Perfecționarea sistemului de rapoarte și anchete statistice.** Intensificarea conlucrării cu organele administrației publice centrale și locale întru utilizarea mai activă a surselor de date administrative, excluderea rapoartelor statistice cu randament informațional mic, ce va permite micșorarea presiunii informaționale asupra agenților economici, utilizarea mai eficientă a mijloacelor bugetare;
- **Dezvoltarea marketingului statistic**, orientat spre studierea necesităților utilizatorilor și, în special, prin stabilirea relațiilor sistematice cu utilizatorii;
- **Intensificarea colaborării cu donatorii străini**, în vederea atragerii asistenței tehnice pentru implementarea standardelor internaționale în activitatea statistică;
- **Menținerea comunicării informaționale** cu toate organele administrației publice centrale și locale, agenții economici, diferite categorii de utilizatori ai informației statistice, organisme internaționale, oficiile de statistică din diferite țări, mass-media, precum și cu publicul larg, atît intern, cît și extern;
- **Perfecționarea cadrelor din sistemul statistic.**

❖ STANDARDUL SPECIAL DE DISEMINARE A DATELOR

Republica Moldova la 2 mai 2006 a devenit cel de-al 63-lea stat (din 184 state-membre ale FMI), care prezintă informația economică cheie în conformitate cu cele mai bune practici internaționale – în baza Standardului Special de Diseminare a Datelor (SDDS) al Fondului Monetar Internațional.

Ca rezultat, un set larg de date economice referitor la Republica Moldova sunt publicate regulat în Buletinul Informativ al Standardelor de Diseminare a Datelor (DSBB) al FMI.

Biroul Național de Statistică în comun cu Banca Națională a Moldovei, Ministerul Finanțelor și Comisia Națională a Valorilor Mobiliare diseminează informație economică la zi de calitate înaltă, în corespundere cu standardele internaționale, pe **Pagina Națională Sumară a Datelor (NSDP)**, care include un șir larg de indicatori macroeconomici (categorii de date), care țin de patru sectoare ale economiei naționale: Sectorul Real, Fiscal, Financiar, Exterior, cât și privind Populația. NSDP este actualizat în conformitate cu **Calendarului de diseminare (ARC)**, care este elaborat lunar și conține informații preliminare privind data de emitere a informației pe o perioadă de 4 luni.

Subscrierea la SDDS este un pas important pentru Moldova, plasînd-o confortabil în rîndul statelor europene, cu un pas înaintea multor țări aflate în dezvoltare. Se așteaptă, că acest pas va aduce beneficii considerabile, asigurînd accesul investitorilor, factorilor decizionali și publicului larg la date statistice complexe și oportune.

Studiile demonstrează că subscrierea la SDDS îmbunătățesc funcționarea piețelor financiare, reducîndu-se substanțial costurile împrumuturilor de pe piețele de capital externe (în medie cu 20%). În general, gradul mai mare de transparență contribuie la majorarea încrederii din partea investitorilor, la implementarea unor politici macroeconomice viabile și la atingerea consensului în privința priorităților dezvoltării economice.

Cu ocazia acestui eveniment pe 3 mai 2006 în incinta BNS a fost organizată conferința de presă privind subscrierea Republicii Moldova la SDDS al FMI.

❖ RECENSĂMÎNTUL POPULAȚIEI

În anul 2006 au continuat lucrările de prelucrare a materialelor Recensămîntului populației, efectuat în octombrie 2004.

Pe parcursul anului au fost elaborate totalurile vizînd caracteristicile demografice, naționale, lingvistice, culturale, economice și migraționale ale populației, precum și caracteristicile gospodăriilor casnice, care au fost prezentate utilizatorilor și plasate pe pagina Web a BNS.

A fost definitivată baza de date republicană privind totalurile recensămîntului populației din 2004 la nivel de țară, municipiu și raion, care servește drept fundament pentru elaborarea, editarea și eventuala diseminare a culegerilor statistice și care urmează a fi administrată permanent.

Au fost elaborate și editate primele două volume de culegeri statistice cu rezultatele recensămîntului populației în limbile de stat, rusă și engleză, care se bucură de succes la utilizatori:

Vol. 1 Recensămîntul populației. Caracteristici demografice, naționale, lingvistice, culturale

Vol. 2 Recensămîntul populației. Migrația populației

❖ PRINCIPALELE ACȚIUNI ÎNTREPRINSE DE BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ ÎN ANUL 2006

În perioada de raport a *continuat procesul de racordare a statisticii naționale la standardele internaționale*, în special ale UE, ținînd cont de particularitățile țării noastre. În acest scop:

- Au fost testate și implementate noi metode de colectare și prelucrare a datelor statistice;
- A fost îmbunătățit instrumentarul statistic, în corespundere cu necesitățile alinierii la normele internaționale și solicitările utilizatorilor informației statistice. Astfel, pentru anul 2007 au fost anulate 13 rapoarte (lucrări) statistice, care și-au pierdut actualitatea, au o valoare informațională redusă sau întru excluderea dublării colectării datelor vor fi înlocuite cu surse administrative alternative de date; la 2 rapoarte (lucrări) a fost modificată periodicitatea elaborării;
- A continuat procesul de armonizare a statisticilor ramurale cu standardele europene;
- S-a lucrat în vederea perfecționării, întreținerii și actualizării registrelor statistice;
- A fost elaborată *Clasificarea Programelor Educaționale din Republica Moldova* în conformitate cu concepțiile și definițiile ISCED-97, precum și introduse modificări și completări în clasificatoarele și nomenclatoarele existente;
- S-a conlucrat intens cu organele administrației publice centrale și locale întru utilizarea mai activă a surselor de date administrative, excluderea rapoartelor statistice cu randament informațional mic, ce va permite micșorarea presiunii informaționale asupra agenților economici, utilizarea mai eficientă a mijloacelor bugetare.

În continuu se studiază experiența țărilor UE întru identificarea necesităților și priorităților de armonizare a statisticii naționale la normele UE în domeniile statistice, care eventual sunt aplicate în practică sau devin măsuri preconizate pe viitor. Specialiștii din domeniile statistice sunt invitați periodic la diverse seminare internaționale, conferințe, mese rotunde ceea ce le permite de a fi cît mai actuali cu cele mai recente elaborări în domeniu.

❖ ACTIVITATEA STATISTICĂ

Statistica macroeconomică

În domeniul statisticii macroeconomice, în anul 2006, s-a realizat un număr important de lucrări de sinteză, scopul acestor lucrări fiind producerea indicatorilor și perfecționarea metodologiei de elaborare a conturilor naționale.

În anul 2006 s-a lucrat asupra definitivării calculelor produsului intern brut trimestrial și anual pentru perioada precedentă și realizării calculelor pentru perioada curentă.

A fost elaborată tabela resurse-utilizări pe activități economice pentru anul 2005 în prețuri curente și comparabile.

S-a lucrat asupra elaborării și echilibrării conturilor naționale pe sectoare instituționale pentru anul 2005.

S-a elaborat balanța mijloacelor fixe și averea națională.

A fost acumulată baza informațională pentru elaborarea produsului intern pe întreprinderile (grupate pe activități economice) ce țin de micul business.

A fost elaborată și prezentată beneficiarilor nota informativă „Produsul intern brut pentru ianuarie-septembrie 2006”.

S-a lucrat asupra reconcilierii calculelor trimestriale a produsului intern brut cu cele anuale în prețuri curente și constante cu aplicarea ajustărilor sezoniere pentru perioada 2000-2005.

S-au estimat elementele economiei neobservate, trimestrial și anual.

S-a lucrat asupra acumulării informației pentru realizarea contului financiar.

E de menționat, că pentru efectuarea tuturor lucrărilor s-a conlucrat eficient cu specialiștii Ministerului Economiei și Comerțului, Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și altor autorități publice.

Pentru prima dată a fost calculat produsul intern brut și pe trimestrul IV 2005 separat, în prețuri curente și comparabile, divizat pe activități economice și spart pe cele șapte agregate.

Diseminarea datelor din conturile naționale s-a realizat prin publicația statistică *Conturi naționale, 2004*.

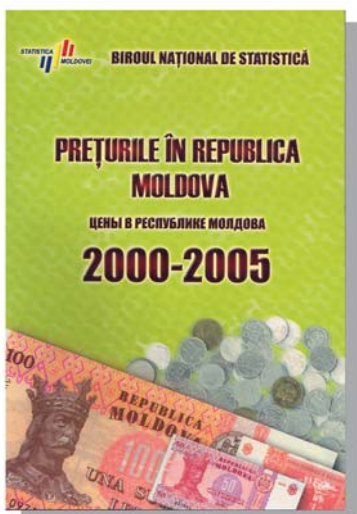

Statistica prețurilor

Cercetarea statistică privind prețurile de consum ale populației a asigurat colectarea prețurilor și a tarifelor la 400 de grupe de mărfuri-servicii (culese din eșantionul reprezentativ de 760 unități de toate tipurile de comerț și prestări servicii din 8 orașe), pe baza cărora s-a determinat evoluția de ansamblu a prețurilor în perioada curentă față de perioadele anterioare, prin calculul indicilor prețurilor de consum (nivelului inflației).

Diseminarea datelor a fost realizată în principal sub formă de informații operative, publicația lunară *Buletinul statistic de prețuri* și culegerea specializată anuală *Prețurile în Republica Moldova, 2000-2005*, precum și prin publicațiile de sinteză ale BNS (Anuarul Statistic al Republicii Moldova, Moldova în cifre, Situația social-economică a Republicii Moldova, Buletinul Statistic trimestrial).

În anul 2006 BNS a continuat calcularea indicilor prețurilor producătorului în industrie, de

vînzare a produselor agricole și a prețurilor în construcții.

Lunar se efectuează cercetarea selectivă a prețurilor medii la mai mult de 3 mii mărfuri reprezentative comercializate angro, culese dintr-un eșantion de 18 depozite și piețe cu comerț angro, care sunt publicate trimestrial în *Buletinul statistic de prețuri*.

Realizarea *programului de comparabilitate globală* a parității puterii de cumpărare a valutelor naționale a țărilor CSI pentru anii 2004 și 2005 a impus un volum mare de lucru. În conformitate cu hotărîrea Comisiei pentru Statistică ONU și planul organizatoric coordonat cu Comitetul Interstatat pentru Statistică a țărilor CSI, în anul 2005 lunar s-a efectuat înregistrarea, analiza, controlul și calcularea prețurilor medii la mai mult de 1300 de mărfuri și servicii de consum, materiale de construcție, mașini și utilaje reprezentative culese în

8 centre din țară sau 124800 de cotații a prețurilor. În perioada anului 2006 au fost calculate, analizate și trimise Comitetului coordonator a lucrărilor pentru comparabilitatea globală 1351 de prețuri medii reprezentative pe Republica Moldova. De asemenea a fost efectuată dezagregarea PIB pentru anul 2004 pe grupe de cheltuieli.

Statistica agriculturii

A continuat complexul cercetărilor statistice selective a producătorilor agricoli mici (gospodăriilor populației și celor țărănești (de fermier)), cercetări care permit obținerea informației vizînd suprafețele însămînțate, recolta medie și globală, productivitatea animalelor, date necesare pentru calcularea volumului și dinamicii producției agricole obținute, atît de producătorii mici nominalizați, cît și în ansamblu pe țară.

Datele privind rezultatele cercetărilor vizînd producția agricolă în sectorul individual au fost prezentate în publicația specială *Activitatea agricolă a gospodăriilor personale auxiliare ale cetățenilor și a gospodăriilor țărănești (de fermier) în Republica Moldova în anul 2005*.

În semestrul I 2006 a fost efectuată cercetarea selectivă vizînd prețurile la mărfurile și serviciile procurate de către întreprinderile agricole în anul 2005 în întreprinderile agricole și organizațiile – furnizori de mărfuri și servicii pentru agricultură cu calcularea ulterioară a indicilor prețurilor, necesare pentru efectuarea calculelor macroeconomice pe agricultură.

Au continuat lucrările asupra elaborării:

- calculelor experimentale a conturilor economice pe agricultură în corespundere cu metodologia UE (EAA-97);
- metodologiei balanțelor resurselor și utilizării lor pe produse agricole principale conform metodologiei Eurostatului.

În scopul asigurării autorităților administrației publice centrale și locale cu date autentice și complete privind situația gospodăriilor populației în localitățile rurale și urbane a fost efectuat un complex de lucrări legate de punerea în aplicare, începînd cu 1 ianuarie 2007, a noilor registre de evidență a gospodăriilor populației.

În anul trecut au continuat lucrările ce țin de organizarea primului recensămînt general agricol.

Statistica întreprinderilor

În conformitate cu criteriile stabilite în Legea nr. 206-XVI din 07.07.2006 „Privind susținerea întreprinderilor mici și mijlocii” a fost elaborată informația privind activitatea întreprinderilor mici și mijlocii.

În rezultatul efectuării cercetării statistice „Ancheta structurală anuală în întreprinderi” au fost elaborate și diseminate următoarele publicații:

- Rezultatele anchetei structurale în întreprinderi – pentru toată economia națională;
- Rezultatele anchetei structurale în întreprinderile mici – pentru sectorul întreprinderilor cu numărul de salariați pînă la 50 persoane.

Statistica industriei

Întru alinierea *statisticii industriei* la standardele europene, în anul 2006 accentul a fost axat pe activități de reformare a prețurilor producției industriale:

- au fost realizate măsuri de implementare a noului nomenclator de produse și servicii industriale PRODMOLD, aliniat la standardul european PRODCOM;
- a fost organizată cercetarea-pilot cu scopul elaborării nomenclatorului de produse-sortiment pentru cercetarea regulată (lunară) a prețurilor în anul 2007 și stabilirea unui nou an de bază 2006 în calculul indicelui prețurilor producătorului;
- a fost perfecționat instrumentarul statistic pentru cercetarea prețurilor producției industriale PREȚIND pentru anul 2007 (chestionarul și indicațiile metodologice pentru întocmirea acestuia conform recomandărilor FMI în domeniul statisticii prețurilor);
- au fost elaborate noi eșantioane de întreprinderi și de produse pentru cercetarea prețurilor producției industriale pentru anul 2007.

Statistica investițiilor

În vederea perfecționării *sistemului de indicatori statistici vizînd investițiile*, întru alinierea la standardele internaționale, în special ale Uniunii Europene au fost elaborate 2 anchete statistice (trimestrială și anuală) „Cu privire la investiții” și precizările metodologice pentru completarea acestora.

Ca rezultat a fost obținută și diseminată utilizatorilor informația despre activitatea investițională pe surse de finanțare, forme de proprietate sub aspect teritorial (pe localități rurale și urbane).

Au fost perfecționate calculele indicilor prețurilor la mașini și utilaje.

Statistica transporturilor

Direcțiile principale în acest domeniu au fost orientate spre realizarea cercetărilor statistice privind statistica transporturilor și comunicațiilor și obținerea informațiilor privind căile și mijloacele de transport, transportările de mărfuri și de pasageri pentru fiecare mod de transport (rutier, feroviar, aerian și fluvial) etc.; mijloacele de poștă, telecomunicații și radiocomunicații, activitatea de poștă și telefonie etc.; înzestrarea persoanelor juridice cu computere și tehnologii informaționale, prestări servicii de informatică, cheltuieli pentru informatizare etc.

Întru atragerea în circuitul statistic a unor informații administrative a fost organizată masa rotundă cu ministerele și alte instituții de resort, deținătoare de baze de date cu privire la autovehiculele de marfă. La întrunirea nominalizată au fost puse în discuție probleme

legate de obținerea informației privind mijloacele de transport auto și căile de soluționare a acestora; au fost abordate metodologiile de cercetare specifice domeniului etc.

S-au realizat trimestrial cercetările statistice specifice pentru fiecare mod de transport – rutier, feroviar, aerian și fluvial.

Întru alinierea statisticii transportului rutier de mărfuri la standardele Uniunii Europene s-a realizat cercetarea statistică selectivă a persoanelor fizice posesori de autocamioane.

În scopul micșorării sarcinii asupra agenților economici și în corespundere cu solicitările utilizatorilor de informații statistice, a fost modificat instrumentarul statistic privind statistica transportului auto. Întru familiarizarea specialiștilor din organele teritoriale de statistică cu modificările, care au parvenit în instrumentarul statistic a fost organizat un seminar instructiv.

Diseminarea datelor vizînd situația în transportul rutier s-a realizat prin 8 informații operative.

Statistica turismului

În domeniul turismului s-au obținut date statistice privind capacitatea și frecventarea de către turiști a structurilor de cazare turistică colective, precum și activitate turistică a titularilor de licențe de turism etc.

Întru asigurarea autorităților publice centrale și altor utilizatori cu informație statistică privind activitatea de turism au fost elaborate și difuzate 5 informații operative.

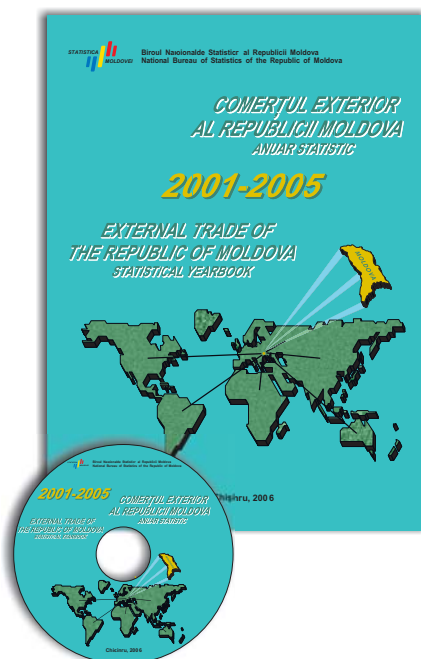
Statistica comerțului exterior

Statistica comerțului exterior de bunuri

Întru alinierea statisticii comerțului exterior la standardele ONU și Regulamentele Uniunii Europene a fost elaborată și aprobată prin Hotărârea Colegiului BNS nr. 6 din 06 octombrie 2006 o redacție nouă a “Normelor metodologice privind statisticile comerțului exterior de mărfuri”.

A fost elaborat și dat publicității anuarul statistic „Comerțul exterior al Republicii Moldova în anii 2001-2005”, atât pe suport de hîrtie, cît și pe CD. Actuala ediție, al cărei conținut este structurat în 170 de tabele de mare amploare informațională, prezintă serii de date statistice de sinteză referitoare la export, import, balanța comercială pe ansamblu, pe continente, țări, grupe de țări, pe grupe de mărfuri conform Nomenclatorului mărfurilor, Clasificatorului Standard de Comerț Internațional, Marilor Categorii Economice, precum și pe țări – grupe de mărfuri. Publicația cuprinde de asemenea indicii valorici pe ansamblu și pe grupe de țări, variația anuală pe țări, grupe de țări și grupe de mărfuri, indicii valorii unitare și indicii volumului fizic la mărfurile exportate și importate pe ansamblu, grupe de țări și pe grupe de mărfuri, structura exporturilor și importurilor pe ansamblu, pe țări, grupe de țări și pe grupe de mărfuri. Pentru asigurarea accesibilității și interpretării corecte a datelor publicate în actuala ediție au fost cuprinse și precizări metodologice privind conținutul indicatorilor și modul de evaluare a acestora, informații referitoare la sursele utilizate.

De comun cu Serviciul Vamal s-a lucrat în direcția utilizării Normelor metodologice privind statisticile comerțului exterior de mărfuri și Clasificatoarelor unice de interes general aliniate la standardele ONU și Regulamentele Uniunii Europene, îmbunătățirii

calității datelor obținute din declarațiile vamale, respectării normelor de confidențialitate a datelor statistice de comerț exterior.

În mod regulat s-a actualizat informația statistică din baza de date pe comerțul exterior. Au fost perfecționate metodele de prezentare și diseminare a informației statistice pe comerțul Exterior de mărfuri și anume expedierea datelor prin poșta electronică în format Excel, drept rezultat utilizatorii au primit informația în termeni mult mai restrânși și format adecvat noilor cerințe de prelucrare a datelor.

Lunar:

- în adresa organelor de conducere și economice a țării au fost prezentate note informative privind activitatea de comerț exterior a Republicii Moldova în perioadă respectivă.
- în adresa Ministerului Economiei și Comerțului și ministerelor de resort au fost prezentate (prin poșta electronică) 1243 tabele de mare amploare informațională (format Excel) privind exporturile, importurile, balanța comercială pe ansamblu, țări, grupe de țări, exportul, importul pe grupe de mărfuri și grupe de țări, exportul și importul de mărfuri divizat pe grupe de țări și țări, comerțul exterior cu fiecare țară în parte, atât pentru perioada de raport, cât și perioadele corespunzătoare din anii precedenți.

Trimestrial au fost calculați și prezentați indicii volumului fizic și indicii valorii unitare la mărfurile exportate și importate atât pe total exporturi (importuri), cât și separat pentru fiecare marfă, grup de mărfuri, grup de țări.

Statistica comerțului exterior de servicii

Pe parcursul anului au fost revizuite instrucțiunile metodologice privind comerțul exterior de servicii în vederea completării acestora cu explicații metodologice mai detaliate la principalele tipuri de servicii internaționale.

A fost perfecționat programul de prelucrare a informației statistice privind exportul și importul de servicii, prin urmare informația se prezintă utilizatorilor trimestrial în format Excel, adecvat noilor cerințe de prelucrare a datelor.

Statistica comerțului interior de bunuri și servicii

Pe parcursul anului au fost elaborate și diseminate datele statistice privind volumul de vânzări în comerțul cu amănuntul, comerțul cu ridicata, precum și volumul de servicii cu plată prestate populației, atât pe ansamblu, cât și la nivel de bunuri și servicii.

În baza datelor obținute din cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice, trimestrial au fost efectuate calcule estimative pentru evaluarea volumelor de vânzări cu amănuntul în sectorul neorganizat de comerț al țării.

Statistica demografică

Fondul de date în domeniul statisticii demografice în anul 2006 a cuprins: numărul populației prezente și stabile pe sexe și vîrstă în profil teritorial, pe medii, speranța de viață la naștere pentru bărbați și femei, rata fertilității, precum și date și analize asupra evoluției natalității, mortalității, nupțialității și divorțialității. În baza calculelor sus menționate au fost elaborate și difuzate utilizatorilor informații operative și note analitice.

În scopul promovării egalității genurilor umane și statisticii gender au fost elaborate două leaflete statistice:

- „Caracteristica genurilor umane după vîrstă, naționalitate, religie, nivelul de instruire, starea civilă”,
- „Migrația populației Republicii Moldova în aspect gender”.

Perfecționarea bazei informaționale a statisticii privind nivelul de trai al populației și pieței muncii

În vederea perfecționării bazei informaționale a statisticii privind nivelul de trai al populației și pieței muncii și în corespundere cu prevederile Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei, începînd cu 1 ianuarie 2006 a fost implementat *eșantionul multifuncțional pentru cercetările din domeniul social* (EMDOS) integrat, cu o rețea unică de anchetatori.

Crearea rețelei unice de operatori de interviu a fost dictată de:

- a) epuizarea eșantioanelor vechi;
- b) utilizarea mai eficientă a personalului - la nivel local specialiștii sunt încadrați în prezent în două cercetări (în loc de una pînă în anul 2006);
- c) necesitatea extinderii geografice pentru ambele cercetări fapt ce duce la:
 - mărirea preciziei datelor,
 - producerea datelor la nivel de zone statistice.

Ca rezultat al implementării a fost posibilă obținerea mării arealului de cuprindere a cercetărilor și îmbunătățirea efectului de design și a calității datelor obținute în cadrul Anchetei Forței de Muncă și Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice. De asemenea, a fost obținută mărirea preciziei estimatorilor naționali din ambele cercetări, precum și a estimatorilor reprezentativi în profil teritorial, în cazul celor 4 zone statistice: Nord, Sud, Centru și Chișinău.

Paralel cu aceasta au fost introduse un șir de perfecționări a instrumentarului ambelor cercetări.

La 3 mai 2006 a fost aprobată Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 471 „Cu privire la cercetările statistice în domeniul social asupra gospodăriilor casnice”, astfel fiind stabilită baza legală a desfășurării cercetărilor AFM și CBGC în baza noului eșantion.

Statistica nivelului de trai

Cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice actualmente constituie suportul informațional principal pentru statistica nivelului de trai al populației. Datele cercetării în cauză sunt utilizate pentru calcularea indicelui prețurilor de consum, consumului final al gospodăriilor, minimului de existență etc.

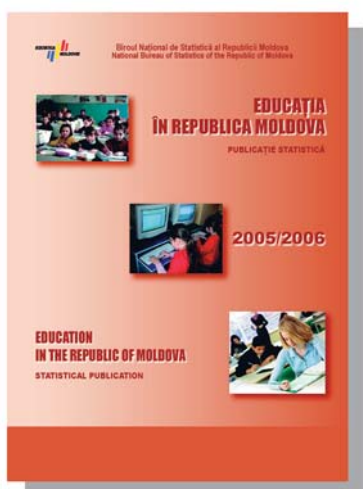
Pe parcursul anului 2006 cu suportul proiectului ISAS finanțat de DFID au fost examinate rezultatele obținute în urma implementării Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice pe eșantionul EMDOS în contextul asigurării comparabilității în timp a indicatorilor statistici și a compatibilității acestora cu alte surse de informație (recensămîntul populației, AFM, conturile naționale).

În baza rezultatelor obținute din Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice a fost elaborată publicația statistică *Aspecte privind nivelul de trai al populației pentru anii 2003-2005*.

În perioada de 18-22 septembrie 2006, cu suportul FAO a avut loc atelierul de lucru cu genericul „Statistica securității alimentare și a consumului în baza Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice”. La acest atelier au participat și reprezentanți de la Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, care au atribuit la analiza situației privind securitatea alimentară a populației.

Statistica educației

Întru racordarea sistemului de indicatori statistici privind educația la standardele internaționale, în colaborare cu Ministerul Educației și Tineretului a fost definitivată și publicată *Clasificarea Programelor Educaționale din Republica Moldova* (MoldCED) în conformitate cu concepțiile și definițiile ISCED-97. Implementarea MoldCED va permite compilarea, generalizarea și prezentarea datelor statistice vizînd educația conform nivelurilor și treptelor învățămîntului cu asigurarea compatibilității la nivel național și internațional.

Clasificarea conține concepții și definiții standarde, cuprinde toate posibilitățile de instruire a copiilor, tineretului și adulților ce poartă un caracter stabil și organizat, incluzînd persoanele cu cerințe educaționale speciale, indiferent de tipul instituției de învățămînt, organizației sau de forma,

în care se realizează procesul de învățămînt.

Diseminarea datelor vizînd statistica educației s-a realizat prin publicația statistică *Educația în Republica Moldova, 2005/2006*

Statistica sănătății

În baza rezultatelor studiului selectiv privind starea de sănătate a populației a accesului la serviciile medicale cu suportul Băncii Mondiale a fost elaborată publicația statistică *Rezultatele studiului privind starea de sănătate a populației*.

Publicația dată cuprinde o analiză a indicatorilor ce caracterizează morbiditatea populației, consumul de medicamente, accesul la serviciile medicale. În același timp informația este prezentată în contextul principalilor factori demografici (sex, vîrstă, stare civilă, nivel de instruire) sau de comportament, care au un impact direct asupra sănătății (consumul de tutun, băuturi alcoolice, habitatul, desfășurarea activității fizice etc.). Principalii indicatori sunt comparabili la nivel internațional, dat fiind că ancheta a fost standardizată din punct de vedere al concepției metodologice și organizatorice, al definițiilor și clasificării utilizate.

Statistica pieței muncii

În anul 2006 activitățile planificate au fost realizate, obiectivele trasate au fost atinse. A fost îmbunătățit instrumentarul cercetării AFM în corespundere cu ultimele recomandări BIM. În domeniul statisticii salarizării au fost perfecționate rapoartele statistice asupra întreprinderilor, au fost excluși indicatori care și-au pierdut actualitatea și au fost introduși indicatori noi, necesari pentru analiză și luare de decizii.

Subiectele acoperite de statistica pieței muncii sunt: populația economic activă, ocuparea și șomajul cu multitudinea de indicatori care derivă, remunerarea și numărul salariilor etc.

Principalii indicatori ai pieței muncii sunt: rata de activitate, rata de ocupare, rata șomajului, salariile și costul muncii etc.

Pe parcursul anului 2006 au continuat activitățile de perfecționare a statisticilor în domeniu întru asigurarea administrației publice, agenților economici, publicului larg cu informație statistică calitativă și comparabilă la nivel internațional referitor la situația pe piața muncii.

Obiectivele principale au fost:

- îmbunătățirea conținutului chestionarelor Anchetei Forței de Muncă (AFM) în scopul armonizării cu ultimele Recomandări internaționale (Conferințele internaționale ale statisticienilor muncii din 1998 și 2003);
- îmbunătățirea rapoartelor statistice asupra întreprinderilor în conformitate cu legislația muncii în vigoare și conform necesităților utilizatorilor;
- familiarizarea utilizatorilor cu metodele și definițiile statistice lansând seminare, mese rotunde etc.;
- îmbunătățirea diseminării informației.

În domeniul *statisticii ocupării* activitatea a fost axată pe armonizarea în continuare la standardele internaționale, îmbunătățirea calității datelor obținute și analiza rezultatelor (a fost lansat cadrul comun de eșantionare AFM și CBGC (crearea rețelei unice de operatori de interviu în număr de 150 persoane), introduse modificări metodologice ce țin de tratarea unor indicatori și abordate noi subiecte în AFM).

Schimbările metodologice cuprind activitățile de tratare în ocupare a absențelor de lungă durată și aplicarea unei noi definiții a *subocupării*; ajustarea la legislația muncii; îmbunătățirea fluxului întrebărilor și formulării lor; îmbunătățirea măsurării persoanelor descurajate; elaborarea unor noi indicatori pentru populația economic inactivă; schimbarea modalității de înregistrare a numărului de ore efectiv lucrate întru îmbunătățirea calității datelor.

În chestionarele AFM au fost introduse noi întrebări în scopul obținerii informațiilor adiționale și complete privind forța de muncă, utilizând cercetarea de bază în corespundere cu rezoluțiile Biroului Internațional al Muncii. *Subiectele noi abordate* au fost: volumul subocupării; situații inadecvate de ocupare; stabilitatea și siguranța locului de muncă; securitatea muncii; venitul provenit din ocupare; dialogul social și relațiile de muncă; migrația forței de muncă (parțial nou).

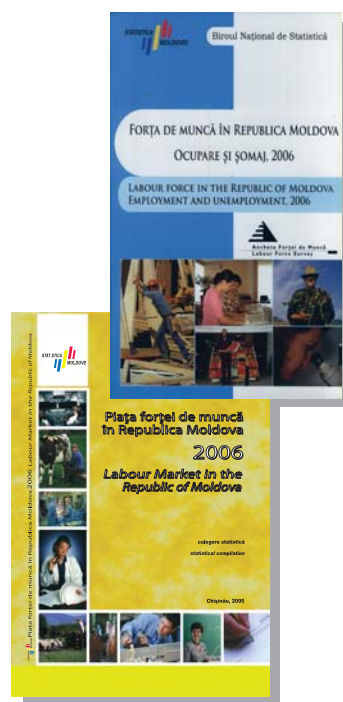
În domeniul *statisticii salariilor* activitatea a fost axată pe ajustarea indicatorilor din rapoartele statistice lunare, trimestriale și anuale la prevederile Codului Muncii, la necesitățile utilizatorilor. Modificări esențiale au fost introduse în rapoartele: *Numărul și remunerarea salariaților, Mobilitatea salariaților și locurile de muncă, Efectivul de salariați și locurile de muncă la agenții economici cu un număr de pînă la 20 salariați*.

În baza cunoștințelor acumulate în cadrul proiectului de asistență tehnică Statistica 7, au fost efectuate calculele experimentale privind indicii trimestriali ai costului forței de muncă conform normelor europene.

În comun cu Unitatea de Monitorizare a Reformei Administrației Publice Centrale, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Finanțelor a fost perfecționat raportul statistic *Numărul funcționarilor publici*.

Diseminarea datelor vizînd statistica pieței muncii s-a realizat prin următoarele publicații statistice:

- *Piața Forței de Muncă în Republica Moldova*
- *Forța de Muncă în Republica Moldova. Ocupare și Șomaj*.

❖ INFRASTRUCTURA STATISTICĂ

Pe parcursul anului 2006 a continuat *procesul de perfecționare a instrumentarului statistic* național întru asigurarea comparabilității datelor statistice la nivel internațional, adaptarea la cerințele informaționale ale utilizatorilor, ținând cont totodată de necesitatea reducerii poverii informaționale asupra agenților economici.

Registre statistice

În cadrul lucrărilor de gestiune a registrelor statistice (RENIM – Registrul Interadministrativ al Moldovei, RENU – Registrul Național al Unităților Statistice, RGȚ – Registrul Gospodăriilor Țărănești (de fermier)) au fost efectuate lucrări legate, atât de înregistrarea întreprinderilor și organizațiilor, cât și actualizarea permanentă a acestora.

Pe parcursul anului au fost depuse eforturi asupra creării și perfecționării *Registrului statistic*, care în prezent se află la etapa formării și care trebuie să constituie instrumentul principal privind organizarea cercetărilor statistice a întreprinderilor. Astfel, a fost elaborat programul automatizat de preluare a datelor de la Ministerul Dezvoltării Informaționale privind unitățile de drept noi create și lichidate, modificările în documentele de înregistrare ale unităților de drept necesare pentru completarea și actualizarea Registrului statistic.

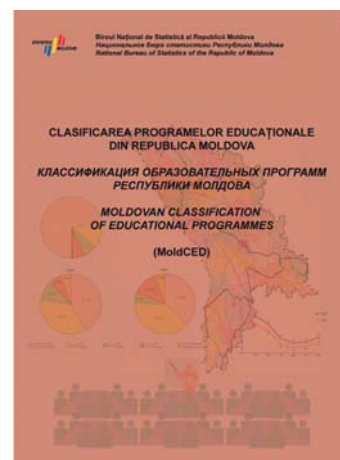
S-a început lucrul privind completarea Registrului statistic cu unitățile locale pentru elaborarea informației calitative în profil teritorial.

S-a conlucrat cu organele administrației publice în vederea obținerii surselor de date administrative necesare pentru efectuarea cercetărilor statistice.

Clasificări statistice

Pe parcursul anului au fost elaborate modificări și completări în Clasificatorul Statistic al Produselor (bunurilor și serviciilor) al Republicii Moldova în conformitate cu modificările Clasificatorului Produselor ale Uniunii Europene (revizuirea 2002).

Întru racordarea sistemului de indicatori statistici privind educația la standardele internaționale, în colaborare cu Ministerul Educației și Tineretului a fost definitivată și publicată *Clasificarea Programelor Educaționale din Republica Moldova* (MoldCED) în conformitate cu concepțiile și definițiile ISCED-97.

❖ INFRASTRUCTURA TEHNICĂ

Dezvoltarea și perfecționarea sistemului informatic statistic în anul 2006

Dezvoltarea și perfecționarea sistemului informatic statistic național în anul 2006 a continuat prin demararea diverselor activități, începerea elaborării conceptului sistemului informațional al tehnologiilor informaționale, cu susținerea experților locali (reprezentanță MDI, CTS, Moldtelecom), cât și a celor internaționali, în cadrul proiectului TACIS – Statistica 9. Atenție deosebită s-a atras asupra preluării datelor din surse administrative de date: registrul unităților de drept, registrul populației, registrul transportului. Colaborarea cu Ministerul Dezvoltării Informaționale a devenit o prioritate de lungă durată pentru Biroul Național de Statistică.

Necesitatea în instruirea cadrelor în domeniul IT, de asemenea, a devenit o prerogativă a dezvoltării potențialului IT al BNS. Astfel, pe parcursul anului colaboratorii BNS au participat la cursuri de perfecționare pe următoarele tematici: ORACLE DBA ADMINISTRATION (Kiev, Ucraina); Inițiere în SQL (local, cu utilizarea sălii de training a BNS); Utilizarea și administrarea PC-AXIS (local, formatori – experți din cadrul Statisticii Norvegiei și Statisticii Danemarca); Inițiere în Tehnologii Informaționale, Bazele Informatică (Academia de administrație Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova pentru colaboratorii din direcțiile/secțiile raionale). Am dori să menționăm productivitatea cur-

surilor de perfecționare organizate în cadrul Academiei de Administrație Publică, prin profesionalismul cadrelor didactice și dotarea tehnico-materială.

A continuat colaborarea în cadrul proiectelor de asistență tehnică cu experții internaționali. O interacțiune deosebită a fost cu Statistica Norvegiei. Au fost examinate mai multe chestiuni, ce țin de experiența țărilor nordice în utilizarea datelor administrative în procesul de producție statistică.

Gestionarea fondului de date statistice și întreținerea produselor program statistice

În cadrul lucrărilor de asigurare informațională a statisticii au fost verificate și prelucrate datele din 808,6 mii formulare statistice (cu 2,4% mai multe ca în anul precedent și cu 6,5% mai mult față de anul 2004), din care pe statistica muncii – 394,6 mii, rapoarte financiar-contabile – 259,4 mii, agricultură – 63,6 mii, industrie – 53,3 mii, etc.

În anul 2006 au fost elaborate și difuzate organelor administrației publice centrale 567 buletine (rapoarte centralizate) complexe cu date generalizate pe diverse domenii de activitate, dintre care 248 anuale, 167 trimestriale și 152 lunare.

Lucrările de gestiune a registrelor statistice (RENIM, RENUȘ, RGȚ) au constatat în înregistrarea întreprinderilor și organizațiilor și modificarea complexului de gestiune. Pe parcursul anului în registrul RENIM au fost introduse peste 8,6 mii de întreprinderi și organizații noi, au fost procesate peste 9 mii modificări, în RGȚ au fost înregistrate 2,7 mii intrări și circa 150 modificări.

❖ DISEMINAREA DATELOR ȘI INFORMAȚIILOR STATISTICE

În anul 2006, activitatea de diseminare a informațiilor statistice a constatat în punerea la dispoziția autorităților administrației publice centrale și locale, precum și a utilizatorilor interni și externi din toate domeniile (jurnaliști, învățământ, cercetare, agenți economici etc.) a informațiilor statistice, în mod gratuit sau cu plată.

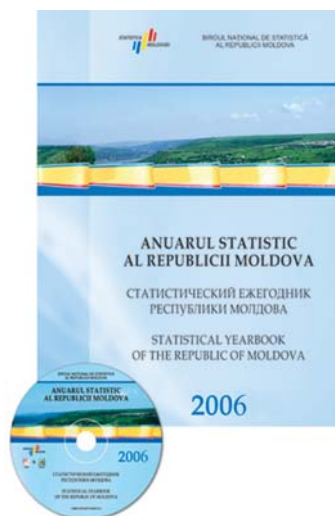
Diseminarea datelor și a informațiilor s-a realizat cu respectarea principiilor transparenței și confidențialității datelor statistice, în condiții de egalitate pentru toți utilizatorii, în conformitate cu *Legea cu privire la statistica oficială a Republicii Moldova* (nr. 412-XV din 09.12.2004).

Datele și informațiile statistice obținute pe baza cercetărilor statistice sunt diseminate *gratuit* – către organele administrației publice centrale și locale (Președinție, Parlament, Guvern, ministere, Banca Națională a Moldovei, alte autorități ale administrației publice etc.), mass-media, organisme internaționale (Eurostat, BIM, FMI, ONU, Banca Mondială etc.) – în formă de informații operative, note analitice, comunicate de presă, publicații și buletine statistice, tabele generalizatoare, precum și pe pagina Web a BNS. Diseminarea *contra plată* (persoanelor juridice și fizice) se efectuează în formă de publicații și informații speciale realizate la cererea utilizatorilor.

Publicațiile statistice editate în anul 2006

Sistemul de publicații reprezintă o largă deschidere către opinia publică, către cerințele agenților economici, ale tuturor beneficiarilor de informații statistice, în concordanță cu restructurarea și modernizarea activității statistice.

BNS pe parcursul anului 2006 a elaborat și difuzat 40 publicații statistice cu un tiraj total de 6400 exemplare (inclusiv culegeri ramurale – 12 titluri, tirajul total – circa 2600 exemplare), din care 16 publicații au apărut cu o periodicitate anuală, 3 – trimestrială și o publicație lunară. Din totalul publicațiilor 5 titluri au fost editate în trei limbi (în limbile de stat, rusă și engleză); 13 – bilingve (6 – în limbile de stat și rusă, 7 – în limbile de stat și engleză) și 2 – în limba de stat.

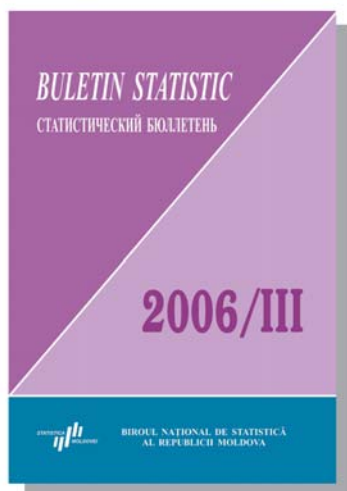
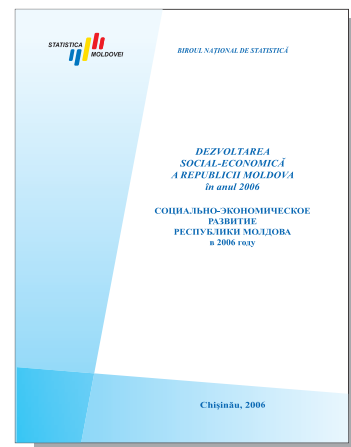
În baza datelor totalurilor recensământului populației din anul 2004 au fost publicate volumele I și II *Caracteristici demografice, naționale, lingvistice, culturale* și respectiv *Migrația populației*, leafletul statistic *Femeile și bărbații în Republica Moldova*.

A fost elaborată și editată culegerea *Conturi Naționale, 2004*.

Edițiile 2006 a *Anuarului statistic al Republicii Moldova* și *Anuarului statistic de comerț exterior* au fost

elaborate și prezentate și pe CD în formatele Pdf și Excel, pentru a favoriza utilizarea cât mai largă a datelor statistice, prezentarea lor într-o formă cât mai accesibilă și comodă cercului larg de utilizatori.

De asemenea au fost difuzate 119 comunicate și ediții de presă (note analitice și informații operative) vizînd starea și evoluția vieții sociale, demografice, economice și culturale a țării. În afară de aceasta, au fost elaborate 567 buletine statistice cu date generalizate pe diverse domenii de activitate, din care 152 – lunare, 167 – trimestriale și 248 – anuale.

Pagina oficială a BNS

Pagina oficială a BNS www.statistica.md a fost permanent actualizată cu noutăți, cele mai recente date statistice în conformitate cu graficul informațiilor operative, cu informații despre publicațiile editate în anul 2006. De asemenea au fost plasate pe site-ul BNS publicațiile „Moldova în cifre, 2006” și „Femeile și bărbații în Republica Moldova”. A fost adăugată rubrica *Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS) al FMI*, conform căruia Pagina Națională a Datelor (NSDP) a fost actualizată pe parcursul anului 2006 cu indicatori macroeconomici principali conform Calendarului de Diseminare (ARC).

În anul 2006 numărul vizitelor paginii web a BNS a atins 451,4 mii. Numărul vizitatorilor a fost de peste 40 mii. Cele mai vizitate rubrici ale site-ului BNS au fost: Date statistice (291 mii accesări), unde se publică atît indicatorii statistici lunari, trimestriali și anuali, precum și datele din Anuarul Statistic al Republicii Moldova, *Pagina principală* (78,7 mii accesări), *Metodologie* (25,1 mii accesări), unde sunt descrise pe scurt principalele caracteristici ale datelor pe care utilizatorii pot lua cunoștințe pentru a le utiliza corect, alte informații necesare, *Publicații* (13 mii accesări), unde este plasat Catalogul publicațiilor și serviciilor BNS, *Referințe* (10,8 mii accesări), unde sunt prezente link-uri către organizații statistice internaționale,

instituții guvernamentale, alte organizații, *Clasificatoare* (9,3 mii accesări), unde este prezent sistemul de clasificatoare statistice, *Despre BNS* (7,9 mii accesări), *Recensămînt* (6,1 mii accesări) – totalurile recensămîntului populației din 2004, *Feedback* (3,7 mii accesări) – legătura inversă, NSDP (3,2 mii accesări).

Pagina este vizualizată optim de browserele MS Internet Explorer – 75%, Firefox – 11%, Opera – 5,4%, precum și de altele cum ar fi: Alt, MyIE2, Maxthon, Netscape, AOL, Mozilla.

Conform statisticilor vizitelor pentru www.statistica.md, calculată pe parcursul anului 2006, putem evidenția primele zece extensii, care vizitează pagina web a BNS: Moldova – 46%, Statele Unite – 13%, România – 9%, Germania, Federația Rusă – câte 4%, Marea Britanie – 3,4%, Italia – 2,4%, Ucraina, Polonia, Mexic – câte 2%.

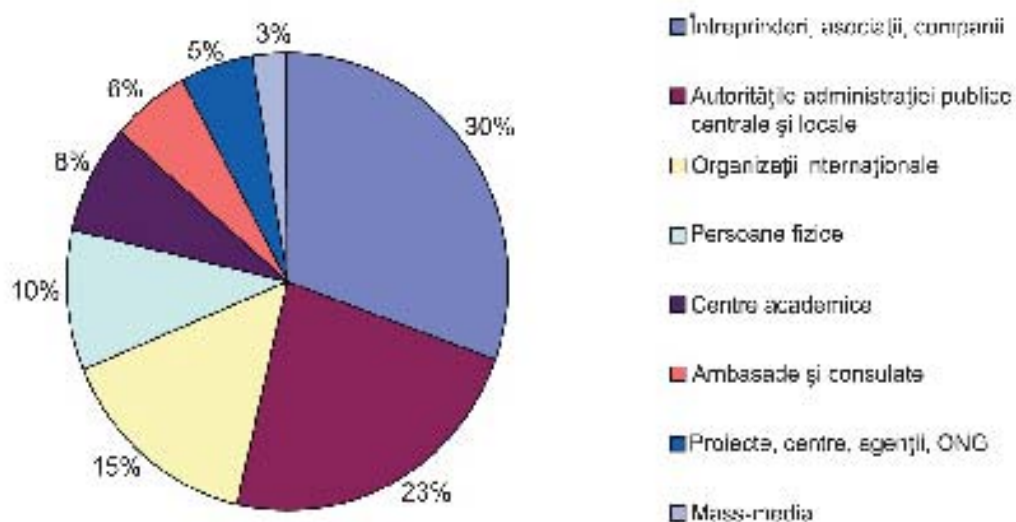
Relațiile cu utilizatorii

În baza de date a utilizatorilor de informație statistică în anul 2006 erau înregistrați circa 700 utilizatori, din care cel mai mare număr au constituit întreprinderile, asociațiile și companiile, autoritățile administrației publice centrale și locale și organizațiile internaționale. Din numărul total – 327 (47%) sunt utilizatori permanenți, 190 (27%) – utilizatori noi în anul 2006.

În pofida volumului mare de lucru, specialiștii BNS sunt dispuși în permanență la soluționarea solicitărilor crescînde în informație statistică din partea utilizatorilor.

Astfel, în anul 2006 s-a răspuns la 2875 solicitări, cu 981 mai mult (34%) față de anul 2005. Din numărul total: prin poșta electronică au fost expediate 1509 (53%) răspunsuri, în străinătate – 119 (4%), cu plată – 651 (23%). Din numărul total al solicitărilor, 1408 (49%) au fost din domeniul comerțului și serviciilor, 450 (16%) – pieței muncii, 327 (11%) – prețurilor, 208 (7%) – rapoartele financiare etc. Cei mai solicitați indicatori au fost: exporturile și importurile la nivelul cel mai detaliat, numărul populației ocupate, salariul mediu, indicele prețurilor de consum, date din rapoarte financiare, minimul de existență și populația pe vîrste, etnie, nivelul de instruire conform recensămîntului din anul 2004 etc.

Structura utilizatorilor pe domenii

Relațiile cu mass-media

În scopul satisfacerii necesității publicului larg și consolidării credibilității în sistemul statistic, BNS dezvoltă și menține relații bune cu circa 20 organe ale mass-media – agenții de presă, companii de televiziune și radio, ziare, reviste ș.a.

Astfel în anul 2006 au fost expediate 11 comunicate de presă și 91 informații operative (în medie câte 8 pe lună) cu privire la totalurile recensământului populației, nivelul inflației, salariul mediu, numărul populației, activitatea de comerț exterior, produsul intern brut, forța de muncă ș.a.

E de menționat colaborarea cu ediția periodică „Экономическое обозрение” (trimestrial au fost publicate variantele succinte ale raportului „Situația social-economică a Republicii Moldova”; „Независимая Молдова”; „Комсомольская правда в Молдове”; Compania TeleRadio Moldova.

La 3 mai 2006 a fost organizată conferința de presă cu ocazia subscrierii Republicii Moldova la Standardul Special de Diseminare a Datelor al FMI.

Participarea la expoziții

Întru promovarea imaginii statisticii, cunoașterea mai bună a necesităților utilizatorilor în informație statistică, în special, prin stabilirea relațiilor de comunicare cu utilizatorii actuali, cât și cei potențiali, BNS în perioada 4 - 6 mai 2006 a participat la expoziția „Micul business, 2006” organizată la Moldexpo și în perioada 27 august - 2 septembrie – la expoziția organizată în incinta Bibliotecii Naționale cu genericul „Salon internațional de carte, 2006”.

Biblioteca BNS

În cadrul BNS funcționează biblioteca cu un fond bogat de publicații statistice, la care au acces liber toți cei interesați de date statistice. Fondul de carte este în permanentă creștere datorită fluxurilor informaționale dintre BNS și oficiile de statistică din alte țări, precum și a organismelor internaționale.

❖ COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ

Asistența tehnică oferită BNS în anul 2006

Colaborarea statistică internațională joacă un rol important în reformarea sistemului statistic național al Republicii Moldova, devenind un pilon hotărâtor al armonizării statisticii moldovenești cu standardele internaționale.

Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova în anul 2006 a primit asistență tehnică de la următoarele organizații internaționale și parteneri:

- *Uniunea Europeană* prin Programul de Asistență Tehnică Tacis „Statistica 9”;
- *Departamentul pentru Dezvoltarea Internațională* (DFID) al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în cadrul Memorandumului „Îmbunătățirea statisticilor sociale și agricole, analiza și utilizarea lor”;
- *Oficiul de Statistică al Norvegiei*, prin susținerea financiară a Guvernului Norvegiei în cadrul Memorandumului de Acord între Statistica Norvegiei și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova privind Suportul în dezvoltarea Sistemului Statistic în Moldova;
- *Institutul Național de Statistică al României* în baza Protocolului de cooperare în domeniul statistic între Institutul Național de Statistică al României și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;
- *Programul pentru Securitatea Alimentară* (FAO).

Participarea colaboratorilor BNS la întruniri, seminare și conferințe internaționale

Pe parcursul anului colaboratorii BNS au participat la un șir de întruniri, seminare, conferințe internaționale organizate de Departamentul pentru Dezvoltare Internațională (DFID) al Marii Britanii, Statistica Norvegiei, Subdiviziunea Statistică a ONU, Organizația pentru Agricultură și Alimentație a ONU (FAO), Comisia Economică pentru Europa a ONU (CEE), Asociația Europeană a Liberului Comerț (EFTA), Comisia Economică Socială pentru Asia și Pacific a ONU, Consorțiul „PARIS 21”, Institutul Fondului Monetar Internațional (FMI) din Washington, Comisia pentru statistică a Uniunii Europene (Eurostat), Joint Viena Institute al Fondului Monetar Internațional, Statistica Finlandei.

Ca eveniment semnificativ în anul 2006 poate fi menționat lansarea proiectului de asistență tehnică „Statistica 9” în cadrul programului Tacis.

Astfel, în septembrie 2006 a avut loc vizita managerului de proiect, responsabil pentru Moldova, vizînd desfășurarea activităților programului Tacis „Statistica 9” și a expertului internațional privind evaluarea globală a statisticii naționale. Obiectivul acestei acțiuni este determinarea gradului de corespundere a statisticii naționale cu standardele UE și de a pregăti o strategie de completare a posibilelor goluri cu lista domeniilor prioritare.

Rezultatele evaluării globale vor fi disponibile și prezentate în luna mai 2007 în cadrul desfășurării Conferinței internaționale vizînd alinierea statisticii naționale la standardele UE.

În cadrul „Memorandumului de Acord între Statistica Norvegiei și BNS privind Suportul în dezvoltarea Sistemului Statistic în Moldova” au avut loc două misiuni: studierea organizării și utilizării statisticii oficiale în Norvegia și vizînd statistica demografică și registrul populației.

A continuat colaborarea în sfera relațiilor bilaterale cu Institutul Național de Statistică al României prin efectuarea misiunilor pe următoarele tematici:

- Durata și topologia programului de muncă;
- Statistica agriculturii;
- Registrul statistic.

Furnizarea de către BNS a informațiilor statistice organismelor internaționale

BNS a furnizat la solicitarea organismelor internaționale diverse informații statistice, care acoperă toate domeniile statistice și conțin o periodicitate diferită: lunară, trimestrială, anuală. Astfel, pe parcursul anului au fost completate și prezentate organismelor internaționale 37 chestionare, conform Programului de activitate și 8 chestionare suplimentare.

Lunar au fost transmise către Comitetul pentru statistică al CSI informații vizînd principalii indicatori socio-economici pe țară.

În conformitate cu Memorandumul bilateral între Eurostat și BNS trimestrial au fost difuzate informații statistice privind comerțul exterior al Republicii Moldova.

La solicitarea reprezentanțelor Băncii Mondiale, FMI, altor organisme internaționale cu sediul la Chișinău, misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova au fost pregătite diverse informații statistice cu privire la situația social-economică a țării.

Colaborarea internațională în domeniul statisticii presupune schimbul reciproc de informație, elaborarea datelor în conformitate cu standardele internaționale, întru asigurarea comparabilității lor, în condițiile perfecționării continue a metodelor statistice, tehnologiilor informaționale și prezentarea informației către organisme internaționale, în conformitate cu obligațiunile asumate de Republica Moldova. Astfel, pe parcursul anului de raport numai Anuarul Statistic al Republicii Moldova a fost expediat la 45 oficii de statistică din diferite țări și peste 10 organizații internaționale.

❖ STATISTICA TERITORIALĂ

Activitatea direcțiilor și secțiilor teritoriale pentru statistică

Activitatea organelor teritoriale pentru statistică (OTS) a constat, în principal, în colectarea datelor primare de la unitățile raportoare, verificarea inițială, introducerea pe suport tehnici și validarea datelor aferente cercetărilor statistice și rapoartelor financiare (contabile), centralizarea acestora și prezentarea datelor centralizate către DGTI a BNS. Astfel, în anul 2006 organele teritoriale pentru statistică au prezentat la DGTI 808,6 mii rapoarte, colectate de la circa 44 mii respondenți.

Totodată, organele teritoriale de statistică pe parcursul anului 2006 au elaborat și difuzat autorităților administrației publice locale 154 rapoarte, 204 note analitice, 294 informații operative vizînd situația social-economică și demografică a raionului (municipiului). Direcția generală pentru statistică a municipiului Chișinău a elaborat și editat anuarul statistic *Chișinău în cifre, 2005*.

În vederea cererii în continuă creștere de date statistice în profil teritorial din partea autorităților administrației publice locale, acestea au fost asigurate cu informație statistică generalizată și în formă de buletine statistice, rapoarte sau tabele generalizate (7271).

Cresc solicitările de date statistice din partea diverșilor utilizatori, activitate neinclusă în programul de lucrări statistice pentru organele teritoriale de statistică și care necesită un efort suplimentar.

Concomitent, organele teritoriale au acordat ajutor agenților economici la întocmirea rapoartelor statistice și a dărilor de seamă contabile.

Direcțiile și secțiile teritoriale pentru statistică pe parcursul anului au conlucrat cu organele administrației publice locale (Inspectoratul Fiscal, Direcția financiară, Camera Înregistrării de Stat, Inspekția de Stat în Construcții, Agenția Ecologică Zonală etc.), organizînd sau participînd la seminare pentru agenții economici din teritoriu pe problemele vizînd situația social-economică a raionului, privind ameliorarea disciplinei de raportare, explicarea notelor metodologice privind completarea rapoartelor statistice.

Conducătorii și specialiștii organelor teritoriale pentru statistică permanent își fac studiile la cursurile de perfecționare a Academiei de Administrare Publică pe lîngă Președintele țării.

Totodată, organele teritoriale pentru statistică se confruntă cu unele probleme, care împiedică activitatea eficientă a specialiștilor, printre care cele mai esențiale rămîn a fi: înzestrarea insuficientă a direcțiilor teritoriale cu echipament de calcul modern, necesitatea perfecționării produselor-program pentru prelucrarea informațiilor statistice, optimizarea numărului de personal în direcțiile teritoriale de statistică în scopul asigurării unei încărcături mai echitabile asupra lucrătorilor organelor teritoriale pentru statistică.

❖ RESURSE UMANE

La 1 ianuarie 2007 în sistemul Biroului Național de Statistică activau 964 persoane.

În aparatul central și subdiviziunile pe lîngă BNS din cele 203 de posturi ocupate, 197 (97%) sunt conducători și specialiști, 6 persoane (3%) - personalul pentru deservirea tehnică și muncitorii.

În cadrul unităților teritoriale de statistică, din totalul de 761 de angajați, 720 sunt conducători și specialiști (94,6%), personalul pentru deservirea tehnică și muncitorii - 41 persoane (5,4%).

În subordinea BNS activează la autogestiune 2 instituții:

Centrul de Proiectări Tehnologice "Informstat" – 5 persoane,

Editura de Imprime "Statistica" – 46 persoane.

Un aspect caracteristic structurii personalului angajat este ponderea majoritară - 87% (839 persoane) deținută de femei.

Din numărul total al conducătorilor și specialiștilor din sistemul Biroului Național de Statistică (917 persoane), funcționarii publici reprezintă 61,1% (560 persoane, inclusiv 16 – *fără grad de calificare*); studii superioare au 579 persoane (63,1%), superioare incomplete – 10 (1,1%), medii de specialitate – 294 (32,1%), fără studii speciale – 34 persoane (3,7%).

După stagiul de lucru în organele statisticii de stat numărul conducătorilor și specialiștilor se repartizează în modul următor:

- pînă la 5 ani – 316 persoane (34,4%);
- de la 5 pînă la 10 ani – 298 persoane (32,5%);
- de la 10 pînă la 20 ani – 140 persoane (15,3%);
- peste 20 ani – 163 persoane (17,8%).

Fluctuația personalului pe sistem în anul 2006 a fost de 7,1% (68 persoane).

Resursele umane ale Biroului Național de Statistică la 01.01.2007

		Personal angajat	Din care cu studii:		Din total personal:	
			superioare	medii de specialitate	femei	bărbați
Total personal angajat în %		964 100	579 60,0	294 30,5	839 87,0	125 13,0
BNS	<i>Aparatul central</i>	108*	102	3	96	12
	din care:					
	funcționari	106*	102	3	95	11
	personalul pentru	2	-	-	1	1
	deservirea tehnică					
<i>Subdiviziunile pe lângă BNS</i>						
	Direcția generală recensământul populației	5	5	-	4	1
	Direcția generală tehnologii informaționale	88	48	22	74	14
	din care:					
	funcționari	86	48	22	74	12
	personalul pentru	2	-	-	-	2
	deservirea tehnică					
	Secția administrare (contul mijloacelor speciale)	2	-	-	1	1
Unități teritoriale	Funcționari	720**	424	269	664	97
	Personalul pentru deservirea tehnică și muncitorii	41	-	-	23	18

* 5 specialiști angajați în aparatul BNS pe perioada concediului lucrătorului de bază, pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani

** 18 specialiști angajați în OTS pe perioada concediului lucrătorului de bază, pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani

Perfecționarea cadrelor în anul 2006 a fost organizată și desfășurată cu suportul organizațiilor internaționale, care a constatat în studierea permanentă a metodologiilor și practicii înaintate a altor state în domeniul statisticii (ISAS/DFID al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Statistica Norvegiei, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), Proiectul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Proiectul PNUD - Moldova, FMI, Proiectul Tempus-Tacis-Europa, Asociația Europeană a Liberului Comerț (EFTA), SOROS, Comisia Economică Socială pentru Asia și Pacific a ONU, Serviciul de Statistică al Federației Ruse, ș.a).

Astfel, pe parcursul anului au participat la ședințe și vizite de lucru, seminare, consultări, traininguri și cursuri de instruire de scurtă durată 40 de persoane; cursuri de instruire de lungă durată – 1 persoană.

La cursurile de perfecționare a cadrelor, organizate de Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova au participat 4 funcționari ai Biroului.

În luna aprilie 2006 a fost organizat un curs de perfecționare de 5 zile pentru șefii direcțiilor/secțiilor OTS cu tematica „Organizarea și gestionarea resurselor umane”, iar în luna septembrie - un curs de perfecționare în domeniul IT pentru 25 specialiști din OTS. E de menționat, că la predarea unor ore din cadrul cursurilor de perfecționare organizate au fost antrenați ca consultanți colaboratorii BNS.

Pe parcursul anului au absolvit Academia de Administrare Publică 2 conducători ai OTS și în prezent își continuă studiile la secția cu frecvență redusă a Academiei la specialitatea „Economie și management public” un conducător și un specialist din OTS.

Un șef de direcție din aparatul BNS a participat la cursul de instruire „Instruirea personalului în deprinderile de negociere și crearea abilităților de influență în negociere cu UE” organizat de Ministerul Economiei și Comerțului și Fundația de Investigații Sociale și Economice – CASE din Moldova.

Cu participarea nemijlocită a conducerii și specialiștilor aparatului central al BNS și DGTI pe lângă BNS au fost organizate seminare de perfecționare a cadrelor din subdiviziunile teritoriale, la lucrările cărora au participat specialiștii care se ocupă cu:

- cercetarea gospodăriilor agricole (1 seminar);
- cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă (trimestrial);
- cercetarea transportului rutier de mărfuri (1 seminar).

În cadrul Proiectului ISAS/ DFID al Marii Britanii și Irlandei de Nord a fost organizat un curs de instruire de 48 ore „Scrierea unui raport” (în limbile de stat și engleză), în care au fost antrenați 21 colaboratori ai BNS.

Anual în cadrul BNS și DGTI se organizează *practica de licență și producție a studenților* Academiei de Studii Economice din Moldova (specialitatea „Cibernetică, Statistică și Informatică Economică”, „Statistică și previziune economică”; „Finanțe și Asigurări); Universității Tehnice din Moldova (specialitatea „Tehnologii Informaționale”), Universității Cooperatist-Comerciale din Moldova (specialitatea „Informatică și Limbi Moderne Aplicate în Economie”), Colegiului de Informatică din Chișinău (specialitatea „Informatică”). Conducători ai practicii studenților sunt numiți șefii de direcții și secții, locțiitorii acestora sau specialiștii de un înalt profesionalism.

În anul 2006, 29 de studenți ai instituțiilor nominalizate și-au desfășurat practica la BNS, din numărul cărora au fost angajate 2 persoane.

Din numărul celor 18 tineri specialiști angajați în perioada anilor 2005-2006 în prezent activează 9 persoane.

❖ RESURSE FINANCIARE

Problemele cheie ce țin de activitatea financiar-economică a Biroului Național de Statistică realizate pe perioada anului 2006 au fost:

- Optimizarea cheltuielilor la toate compartimentele întru corespunderea lor la cele aprobate de Legea bugetului pe anul 2006;
- Lucrările ce țin de elaborarea proiectului Legii bugetului pentru anii 2007-2009.

Finanțarea activității BNS în anul 2006 a fost asigurată din mijloacele aprobate prin Legea bugetului de Stat pe anul 2006, respectiv din alocații de la bugetul de stat și din mijloace provenite din prestarea serviciilor ce țin de comercializarea de date și publicații statistice și de la darea în arendă a încăperilor nelocuibile (de către OTS).

În anul 2006 finanțarea activității BNS a urmărit realizarea următoarelor obiective:

- Cercetările statistice cuprinse în Programul de lucrări statistice aprobat pentru anul 2006;
- Programul de diseminare a informației statice;
- Lucrările de finalizare și diseminare a informației Recensământului populației din 2004;
- Dezvoltarea și modernizarea rețelei informatice a BNS;
- Asigurarea lucrărilor necesare pentru crearea unor condiții decente de lucru în noul sediu ocupat de BNS și în unitățile teritoriale.

Pentru întreținerea aparatului central al BNS pe anul 2006 în bugetul de Stat au fost utilizate 6656,5 mii lei, întreținerea organelor teritoriale pentru statistică – 13183,7 mii lei, realizarea Programului de lucrări și ediții statistice – 8343,9 mii lei, lucrările recensământului populației – 614,2 mii lei, lucrările de cercetări vizînd forța de muncă și bugetele gospodăriilor casnice – 6132,1 mii lei.

Analiza executării bugetului de Stat pentru BNS în anul 2006 este prezentată în anexa „Executarea planului de finanțare pe sistemul Biroului Național de Statistică la 01.01.2007”.

Executarea planului de finanțare pe sistemul Biroului Național de Statistică la 01.01.07

Anul 2006											
Planificat			Efectiv			inclusiv:					
						Recensământul populației			Cercetarea vizind forța de muncă și bugetul gospodăriilor casnice		
						Planificat		Efectiv		Planificat	
mii lei		%	mii lei		%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Total buget		100,0	34930,4		95,2	951,7	100,0	614,2	64,5	6462,6	100,0
din care:											
Cheltuieli de personal											
- Cheltuieli salariale		54,7	19333,6		96,3	509,4	53,5	305,3	59,9	3220,1	49,8
- Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii		12,4	4319,2		95,2	119,9	12,6	73,6	61,4	710,0	11,0
- primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni		1,0	329,8		92,9	9,1	1,0	5,6	61,5	58,8	0,9
- Deplasările în interes de serviciu		1,0	286,5		80,3	26,4	2,8	5,0	18,9	98,6	1,5
Cheltuieli mrfuri și servicii											
- Servicii de telecomunicații și de poștă		2,8	900,2		88,6	31,1	3,3	8,3	26,7	87,8	1,4
- Arendarea mijloacelor de transport și întreținerea		0,3	105,2		86,7						
- Reparații curente ale clădirii și încăperilor		1,1	408,1		100,0					0,5	0,0
- Serviciile comunale		4,9	1542,9		86,3	71,8	7,5	71,1	99,0	219,3	3,4
- Alte cheltuieli (cărți, rechizite și obiecte de uz gospodăresc, servicii editoriale, ș.a.)		18,9	3516,0		92,5	184,0	19,3	145,3	79,0	621,6	9,6
Procurarea mijloacelor fixe		6,1	2212,8		98,1					1445,9	22,4
Reparația capitală a clădirilor administrative		5,4	1976,1		100,0					605,6	9,4
										1421,3	98,3

Finanțarea sistemului statistic în Produsul Intern Brut, în anul 2006 a constituit 0,25%.

❖ PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2007

Obiectivul de bază al dezvoltării statistice continuă a fi reformarea complexă a sistemului statisticii oficiale al Republicii Moldova, în scopul asigurării administrației publice, agenților economici, publicului larg cu informație statistică calitativă și comparabilă la nivel internațional referitor la situația și dezvoltarea social-economică și demografică a țării.

Direcțiile prioritare de activitate ale BNS pentru anul 2007 sunt:

- **Continuarea dezvoltării infrastructurii informaționale** prin elaborarea conceptului sistemului informatic al BNS, crearea Bazei de date statistice integre și a portalului e-Statistica, pentru interacțiunea mai strânsă cu utilizatorii de date statistice;
- **Elaborarea concepției de dezvoltare a statisticii demografice cu utilizarea tehnologiilor informaționale;**
- **Perfecționarea sistemului de indicatori, metodologiilor de calcul a acestora, modului de colectare a informației statistice în conformitate cu standardele internaționale, îndeosebi ale Uniunii Europene;**
- **Perfecționarea sistemului de rapoarte și anchete statistice.** Intensificarea conlucrării cu organele administrației publice centrale și locale întru utilizarea mai activă a surselor de date administrative, excluderea rapoartelor statistice cu randament informațional mic, ce va permite micșorarea presiunii informaționale asupra agenților economici, utilizarea mai eficientă a mijloacelor bugetare;
- **Continuarea lucrărilor în vederea creării noului sistem al statisticii întreprinderilor;**
- **Continuarea lucrărilor ce țin de pregătirea către desfășurarea primului Recensământ general agricol, organizarea și petrecerea recensământului de probă;**
- **Îmbunătățirea calității publicațiilor, diseminării informației statistice și a relațiilor cu utilizatorii;**
- **Intensificarea colaborării cu donatorii străini** în vederea atragerii asistenței tehnice pentru implementarea standardelor internaționale în activitatea statistică;
- **Mentținerea comunicării informaționale** cu toate organele administrației publice centrale și locale, agenții economici, diferite categorii de utilizatori ai informației statistice, organisme internaționale, oficiile de statistică din diferite țări, mass-media, precum și cu publicul larg, atât intern, cât și extern;
- **Perfecționarea cadrelor din sistemul statistic.**

```

graph TD
    DG[Director general] --> VDG[Vicedirector general]
    DG --> DFE[Diracția financiar-economică și audit intern]
    DG --> DPM[Diracția statistică pieței muncii și demografiei]
    DG --> DS[Diracția statistică socială]
    DG --> DSM[Diracția statistică macroeconomică]
    DG --> DR[Diracția generală recensământului populației]
    VDG --> DS1[Diracția sinteză, diseminare a informației și relații cu publicul]
    VDG --> DI[Diracția infrastructură statistică și rapoarte financiare]
    VDG --> DSA[Diracția statistică agriculturii și mediului]
    DFE --> SS[Secția statistică salarilor]
    DFE --> SO[Secția statistică ocupării forței de muncă]
    DFE --> SD[Secția statistică demografică]
    DPM --> SS1[Secția statistică socială]
    DPM --> SN[Serviciul statistică nivelului de trai]
    DPM --> SF[Serviciul statistică financiară]
    DS --> SC[Secția conturi naționale și sinteze macroeconomice]
    DS --> SP[Secția statistică prețurilor]
    DSM --> SC1[Secția statistică socială]
    DSM --> SN1[Serviciul statistică nivelului de trai]
    DR --> SC2[Secția conturi naționale și sinteze macroeconomice]
    DR --> SP1[Secția statistică prețurilor]
    DR --> SF1[Serviciul statistică financiară]
    DFE --> SR[Secția resurse umane și secretariat]
    DFE --> SC3[Secția colaborare internațională și integrare europeană]
    DFE --> SC4[Secția cercetări prin sondaj]
    DFE --> SE[Secția evidență contabilă]
    SR --> SC5[Secția resurse umane și secretariat]
    SR --> SC6[Secția colaborare internațională și integrare europeană]
    SR --> SC7[Secția cercetări prin sondaj]
    SR --> SC8[Secția evidență contabilă]
    SC5 --> SC9[Serviciul cadre]
    SC5 --> SC10[Serviciul secretariat]
    SC6 --> SC11[Serviciul colaborare internațională]
    SC6 --> SC12[Serviciul integrare europeană]
    SC7 --> SC13[Serviciul eșantionare]
    SC7 --> SC14[Serviciul organizare a cercetărilor prin sondaj]
    DFE --> SJ[Serviciul juridic]
    DFE --> BT[Biblioteca]
    DFE --> DTEI[Diracția generală tehnologii informaționale]
    VDG --> DS2[Diracția sinteză și publicații statistice]
    VDG --> DI1[Diracția infrastructură statistică și rapoarte financiare]
    VDG --> DSA1[Diracția statistică agriculturii și mediului]
    DS2 --> SS2[Secția sinteză și publicații statistice]
    DS2 --> SI[Secția diseminare a informației și relații cu publicul]
    DS2 --> SM[Serviciul monitorizare și implementare a programelor]
    DI1 --> SS3[Secția statistică structurală și registrul unităților statistice]
    DI1 --> SF2[Secția rapoarte financiare]
    DI1 --> SC15[Serviciul clasificări statistice]
    DSA1 --> SA[Secția statistică agriculturii]
    DSA1 --> SM1[Serviciul statistică silviculturii și mediului]
    VDG --> DS3[Diracția statistică industriei, energiei și construcțiilor]
    VDG --> DSC[Diracția statistică comerțului exterior și serviciilor]
    VDG --> SA1[Secția achiziții și administrare]
    DS3 --> SI1[Secția statistică industriei și energiei]
    DS3 --> SC16[Secția statistică construcțiilor și investițiilor]
    DSC --> SC17[Secția statistică comerțului exterior]
    DSC --> SC18[Secția statistică serviciilor de piață]
    SA1 --> SC19[Secția de proiectări tehnologice „Informstat”]
    SA1 --> EI[Editura de imprimare „Statistica”]
    SA1 --> SDI[35 Direcții (Secții) teritoriale pentru statistică]
  
```